

Iván Zsolt

Winnetou a patakparton

Privát félműlt Miskolcon X.

Észak-Keleti

Átjáró

Egyesület

2016

Privát félmúlt Miskolcon

Utánam, srácok! Ezt a címet viseli a számos közösségi eseményt, akciót, tudományos igényű vizsgálódást, megjelenő kiadványokat, élményszámba menő bulikat egybefogó programsorozatunk, amely a korábbi „24” (egy szimbólumnak szánt számjegy alatt futott) projektünk örököse, jogutódja. Anno már a huszonnégygel hangsúlyozni kívántuk az 1989 óta eltelt időt – mely alatt felnőttek a rendszerváltás körül született generációk – és az utolsó lehetőség sürgető voltát: most, a 24. órában feltétlenül fontos megörökíteni az államszocializmus, vagy akár a korábbi évtizedek hétköznapjaiból ránk maradt városképi elemeket, helybéli toposzokat, urbánus legendákat.

Rakétát vagy glóbuszt imitáló játszótéri mászóházak, beton virágtartók, pingpong- és sakkasztalok, bolti neonok, különféle pihenőpadok, mozaikok és kompozíciók – művészeti értéket vagy bármiféle védettségre jogosító kivételességet aligha hordoznak, viszont befolyásolták közel fél évszázad miskolci hétköznapjait. A miskolciakét.

Nyom nélkül fognak eltűnni, ha nem használjuk ki az utolsó pillanatot. Számos egykoron közismert jellegzetesség ma már csak fotókról köszön vissza. A miskolciak többszólamú megszólításával próbálunk egy-egy hajdani utcabútor, kültéri dísz, netán filmek (mondjuk éppen az „Utánam, srácok!”), irodalmi alkotások révén a korban híressé vált tárgyak máig vezető sorsa felől

Szerzőnk vallja:

„Mivel gyerekként megadatott, hogy egyaránt lehessenek Marco Polo, Sandokan, James Onedin, Winnetou, Dzsingisz kán és a Tenkes kapitánya, ezért négygyermekes családapaként, immár felnőttként csak egy feladat áll előttem: hiteles miskolcinak maradni. Bízom benne, hogy sikerülni fog!”

Iván Zsolt, ügyvéd

tájékozódni, törekvésünk megörökíteni a leűnt idők utolsó rekvizitumait.

A „Privát félmúlt Miskolcon” családtörténet-sorozattól mindenekelőtt a porosodó fényképalbumok feltárlását várjuk, és bízunk abban, hogy a fotók előhívják a történeteket, melyeket a rokonság egyfajta hagyományként őriz, élményszerűen mesél, sajátos családi legendáriumként konzervál. Olyan miskolciaknak kívánunk megnyilvánulási lehetőséget biztosítani, akik hajlamosak éreznek félmúltjuk speciális közzétételére. Emlékezetes eseményeket vagy éppen jellemző pillanatok, használati tárgyakat, bútorokat, s hasonlókat megörökítő felvételeket keresünk, amelyekhez a közlő hajlandó az egyéniségét, családjának mentalitását tükröző kommentárt, tetszőleges „műfajú” szöveget írni. Az ekképpen születő kvázi „képregényeken” keresztül szeretnénk közvetlen betekintést nyerni a privát félmúltakba, melyek fontos, autentikus építőkövei Miskolc történetének.

Észak-Keleti Átjáró Egyesület

atjarok@gmail.com

A sorozat eddig megjelent kötetei: **Kapusi Krisztián** – **Tokár Zsolt**: Muslicák a demizsonban (2012); **Darázs Richárd**: Moszkvics a szakadéokban (2013); **Balogh Attila**: Onedin család a Szinván, **Árvai Sityu** – **Halász Ágnes**: Gitár a hátizsákban; **Karlaki Orsolya**: Vattacukor térzenével (2014), **Simonyi Zoltán**: Robinzon a járdaszigeten, **Joó Tímea**: Gyöngyvirágtól Zöld Sárkányig, **Vajda Csilla**: Volt egyszer egy Avas (2015); **Petruskó Norbert**: Zenekar a tize(negyed)iken (2016)

Kiadó: Észak-Keleti Átjáró Egyesület
Kiadásért felel: Darázs Richárd
Design, tördelés: Balogh Attila

Sorozatszerkesztő: Kapusi Krisztián, Simonyi Zoltán
Megjelent: Miskolcon, 2016-ban, 500 példányban
Web: atjarokhe.hu HU ISSN 2063-6857

Görömböly és galambok

Szerzőnket apja kiültette a kert végébe várni a postagalambok érkezését.

Mi van, ha jönnek a galambok, és nem kívánnak a helyükre szállni? Minden elhivatott galambász visszatérő rémlátomása. A hazatérő galamb sziluetdje az alkonyi fényben a villanydróton, közel s mégis határtalanul távol... Ó, gumigyűrűk ura! Gyűrű nélkül az óra könnyötelen közönnyel katog tovább, a kulcs elfordítása várta magára. A boldogság rettenetbe fordul, hivatalosan semmi sem igazolja a hazatérést.

A Privát félmúlt Miskolcon a 10. számához érkezett. Érdemes nekünk is elidőzni az eddigi megjelentek fölött. Közlebb kerültünk-e kezdeti elgondolásunkhoz, amellyel útjára bocsátottuk e

különös várostörténeti sorozatot? Hol tart képregényünk? Egymáshoz illeszthetők-e a családi fényképalbumok, akadnak-e még kiáltó hiányok? Milyen városképet sikerült megőrizniük a személyes történeteknek? Igazolják-e kimondott vagy kimondatlan szándékunkat?

Például a hazatérést illetően. Nem hivatalosan, a hivatal által, de nem is hivatalosan. Éppen ebben látom e sorozat hasznát. Nem csak a jubileumi kerekesség mondatja: az eddigi számok közös nevezője – kvázi sikere – éppen a személyes visszaemlékezések identitásképző erejében keresendő. Szerző, olvasó egyként kincskeresőnek érezheti magát, aki az emlékezés gesztusával visszatér a szülői házba.

Ha Iván Zsolt félmúltját nézem: a sorozatban

eddig ismeretlen helyre, a város mellett megbúvó „faluba” enged betekintést, ám a Görömböly-Miskolc éjszakai járat leírása már nagyon is ismerős mindazoknak, akik egyszer is feltették maguknak a kérdést: ki vagyok?...

Hiszen a várostérkép – melyet a PFM eddig megrajzolt, ámyalt, kiigazított, új és újabb csomópontokkal gazdagított – mi magunk vagyunk. Hogy ez volna Miskolc valódi közelmúltja – nem tudom. Az emlékezés hiátusaiból adódóan minden oly közelbe kerül, s mégis határtalan távoli marad.

Épp ezért várjuk a folytatást – a várakozás izgalmát fenntartva.

a sorozatszerkesztő

Eleinte Miskolc számomra azt a helyet jelentette, ahová a felnőttek dolgozni jártak. Ahová kora reggel álmosan, félig bóbiskolva elindultak, hogy délután még fáradtabban hazatérjenek.

Alapvetően két fő munkahely létezett, a Cementgyár Hejőcsabán és A Gyár, a Lenin Kohászati Művek. A környezetemben élők nagy része vagy itt, vagy ott dolgozott. Akadt pár kivétel, akiknek máshol volt a munkahelyük – a helyi Téglagyárban vagy téveszben, esetleg valamilyen irodában a belvárosban, de nem ez volt a jellemző.

Kisgyerekként a helyzetem a többiekéhez képest egészen speciálisan alakult, ugyanis a szüleimnek presszójuk volt, ami megszámlálhatatlan előnnyel, és sajnos attól sokkal több hátránnyal is járt. Én nem tudtam, mi az: egyedül otthon lenni. Hisz kora reggeltől késő estig zajlott az udvarunkon az élet. A műintézmény a környéken sok évig a legelőkelőbb vendéglátóhelynek számított, így természetes volt, hogy mindenki hozzánk, a *Mosolyba* járt. Valóban mindenki, hiszen gyerekkoromban teljesen természetes volt az, hogy délutánonként és hétvégenként az egész család felkerekedett és együtt látogattak el a presszóba, mint az akkori kulturális és társasági élet valódi központjába. A hűtőpultban sütemény, mellette csavarós gépi fagyis, a gyerekeknek üdítő, a felnőtteknek ízlés szerint mindenféle alkoholos nedű... Hiába a nagy kerthelyiség

a sok asztallal és székkal, egy-egy hétvégén lehetetlennek bizonyult szabad helyet találni az udvarunkon. Tizenöt-húsz fős csoportokban múlták az időt a helyiek órákig. A gyerekek a kötelező krémes és Márka üdítő után mehettek a kőhajításnyira lévő hatalmas játszótérre, a felnőttek pedig a kádári szabadság talmi napfényében sütkezve átadták magukat az önfelelt beszélgetésnek. Volt egy helyiség, amit mindenki csak *Klub*-nak hívott, ahol vére menő sakkpartik folytak szinte egész nap, szabályos versenyrendszerben. Ide csak a kiváltságosok tehették be a lábukat.

A fentiekből következett, hogy nekem soha nem kellett barátok után járnom, a környékről minden gyerek megfordult előbb-utóbb nálunk. Az is igaz, hogy közel s távol soha semmit nem tudtam úgy tenni, hogy percekben belül ne szerezzen róla valamelyik szülőm tudomást, engem mint a kocsmáros fiát tíz gyerek közül is minden felnőtt kiszűrt, hisz jól ismertek. Így fordult elő, hogy sokszor én *akkor is jelen voltam* egy-egy gyerekcsíny elkövetésénél, ha éppen a környéken sem jártam...

Kora reggel a melósoké lett az udvarunk. Nyitáskor hosszú sor kígyózott a kapu előtt. Pillanatok alatt a Románcok, Munkások és Fecskék átláthatatlan, bűzös cigarettafelhője terítette be a söntést, ahogy beözönlöttek a műszak utáni felesre, sörre. Bő félóra elteltével aztán minden elcsendesedett. Akkor még nem

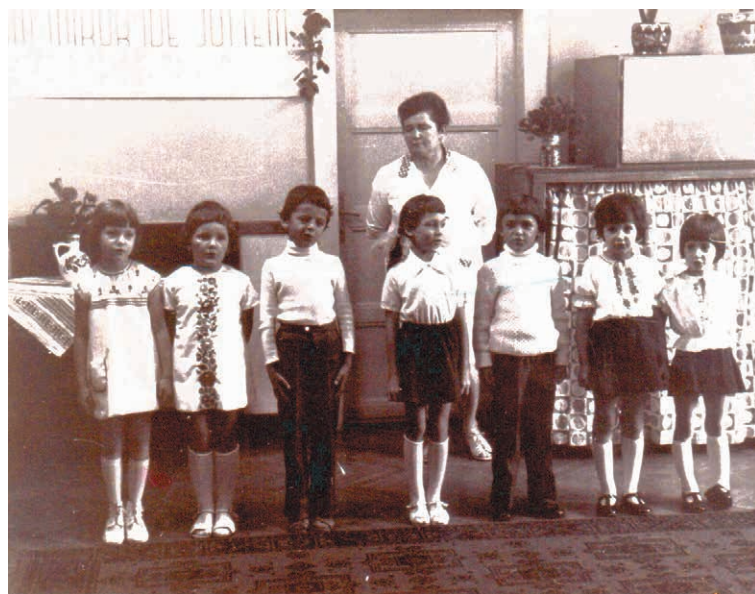
volt szokás naphosszat kocsmázni, ki-ki gyorsan felhajtotta az adagját s ment haza. Két óra után ugyanez megismétlődött, ahogy a gyárak kiöklenedezték magukból a délelőtös műszakot. Pontos időrend szerint érkeztek a vendégek: először a Téglagyárból, majd a HCM-ből, legkésőbb a város túlfelén lévő LKM és Digép dolgozói.

Kicsi koromból két belvárosi emlékem van csupán. Ködös, nyálkás őszi estén apámmal vagyok a Széchenyi utcán, derékszíjat keresünk a nadrágomban. A neonreklámokra és az akkor még ijesztően zsúfolt utcára emlékszem, ahogy kétségbeesetten igyekszem *nem elhagyni* apám biztonságot nyújtó kezét, mellyel belémkapaszkodott és vonszolt maga után. Hiába, a vásárlás akkor sem volt már az erőssége. Végül – azt már nem tudom, hogy hol – vettünk egy Levi Strauss övet, melynek csattján westernjelenet látszott nagy, ekhós szekérrel. Négyéves körüli lehettem, amikor részt vettem életem első és egyben utolsó május elsejei felvonulásán. Sem szüleim, sem nagyszüleim nem voltak tagjai a *Pártnak*, ezeken a kötelező rendezvényeken sem vettek soha részt. Ez alkalommal nem tudom, hogyan kerültem oda és kivel, csak a hatalmas tömegre emlékszem, meg arra, hogy nagyon sokat kellett gyalogolnunk. A Csabai kapu rémlik, mintha ott masíroztunk volna. Jobban mondva én valakinek – talán a nagybátyámnak? – a nyakában ültem és fentről néztem a forgatagot.

Hatéves voltam, amikor Winnetou megszületett egy hétköznapi nap délutánján, napköziben a 28-as általános iskola udvarán a domboldalon, a betonakna félgömbje mellett. Akkoriban természetes volt, hogy minden görömbölyi a helyi iskolába járt, mindenki ismert mindenkit, nem voltak köztünk idegenek. Első osztályosként – mint bárki más – én is napközis voltam. Ebéd után házi feladat, majd szabad játék négy óráig, amikor is hazamehettünk végre. Mi, fiúk, minden iskolai szabadidőnket a dombon töltöttük, ahol elengedve fantáziánkat kedvünkre rohangálhattunk. Egyik alkalommal Zoli, aki afféle vezérszerepet töltött be közöttünk, kitalálta, hogy háborúznunk kell. A háborúhoz ellenségre is szükség volt. Úgy döntöttünk, kovbojokra és indiánokra oszlunk, a két csapat egymással fogja vívni életre-halálra menő harcát. Természetes volt, hogy Zoli lesz az egyik csapat főnöke. A másik meg én lettem. Zoli közölte, hogy ő kovboj, úgyszólván mindenki, aki *kovboj* akar lenni, álljon be a háta mögé. Én az *indiánoktól* kértem ugyanezt. Demokratikus elvek mentén osztódtunk, ki-ki maga dönthette el, melyik csapatba kerül. Ekkor szembesültem életemben először azzal, hogy nem feltétlenül azokat az elveket vallom, amiket a nagy többség. Szentül meg voltam győződve, hogy indiánnak lenni a lehető legfantasztikusabb dolog a világon. Sajnos, az osztálybéli tizenkét fiúból mindösszesen hárman voltak ugyanezen az állásponton (engem is beleszámítva). Így történt, hogy az elkövetkező években folyamatosan a sokszoros túlerőben lévő fehér telepések elől kellett menekülnie a maroknyi indiánnak.

Winnetou azonban nem az iskolában volt igazán elemében, hanem a patakparton. A patakparton, ami a házunktól mindössze húsz méterre helyezkedett el. Az utcánk azzal az egyedi jelleggel bírt, hogy a páros és páratlan oldala között folyt

a *Patak*. Biztos van valamilyen neve, de mi csak Patakként ismerjük a mai napig. Mindkét oldalát töltés határolja, dombként magasodik az utca fölé, fákkal – főleg akáccal – sűrűn benőve. A burjázó aljnövényzetet méter magasságú csalán, lapulevél, bogáncsbokrok alkották. Egyszóval ideális játszóhely volt a gyerekek számára. Elmondható, hogy barátaimmal szó szerint a patakparton nőttünk fel, hisz – ha épp nem iskolában voltunk – tízéves korunkig az összes szabadidőnket itt töltöttük. A törzs állandó tagjai – rajtam kívül – Pisti és Bandi, a két legközelebbi szomszédfiú voltak, de hat-nyolc környékbeli fiú tűnt fel nap mint nap a táborunkban, hogy együtt csodálkozzunk rá az egyre jobban

kinyíló világra. Szakirányú ismereteinket főleg az akkor rendszeresen sugárzott Gojko Mitić-filmekből szereztük, de emellett rengeteg könyvélményben is részünk volt. Apai nagyapámnak köszönhetően ötévesen már folyékonyan írtam és olvastam,

nyolcéves koromra a teljes hozzáférhető Karl May indiános életművet elolvastam, legalább kétszer. Így hát a megszerzett elméleti tudást csak át kellett ültetni a gyakorlatba.

Nyáron reggeli után egyből a Pataknál találkoztunk, és csak addig mentünk haza, amíg bekaptuk az ebédet, hogy utána sötétedésig ismét azon a kétszáz négyzetméternyi – számunkra az egész *Mindenséget* jelentő – bozótosban tanyázzunk. A méretes fákra kész kunyhókat eszkábáltunk, létrával, falakkal, tetővel: mindenkinek saját kis fészke volt, amit berendezett és karbantartott. A törzsi gyűlések számára külön kis teret tisztítottunk meg a növényzettől. A Patakban kőfűrók, ebihalak, békák éltek, amiket befőttésüveggel fogdosunk össze és próbáltunk otthon minél tovább életben tartani – szüleink nagy bánatára. Az én anyámnál a biztosítékot az verte ki, mikor két gyíkot fogtam és kartondobozból eszkábált „házukat” a szobámban a könyvespolcon helyeztem el. Jó gazda módjára összegyűjtöttem egy maréknyi szöcskét, eleségül beengedtem a gyíkokhoz. Egész éjszaka a pattogásukat hallgattuk, amint a doboz oldaláról visszaverődtek szegények. A harmadik napon ultimátumot kaptam: vagy én engedem el a gyíkokat, vagy anyám dobja ki őket. Addigra már annyira bűdös volt a „terrarium” környékén, hogy a szobában sem nagyon lehetett megmaradni. Fájó szívvel, de engedtem az erőszaknak, a gyíkokat kivittem a törzsi szállásra dobozostól együtt. A terv

az volt, hogy majd ott tartom őket háziállatként, de másnap reggelre csak a szétcincált dobozt találtam meg; valószínűleg egy kóbor kutya vagy macska dulta szét egykori lakhelyüket. Arra sosem derült fény, hogy a gyíkok megúszták-e a kalandot, vagy ők is a kóbor állat martalékává váltak...

Teljesen megszokottnak számított, hogy minden háznál tartottak háziállatot, főleg baromfit, de nem volt ritka a disznó és a nyúl sem. Nyolc-tízéves gyerekként természetesen része volt az életünknek, hogy a háziállatokat mi gondoztuk. Nem mondható megerőltető munkának, de rendszerességet igényelt. Reggelente megetetni, megitatni, napközben a tyúkoknak füvet vagy csalánt szedni – tudtuk, hogy erre figyelniük kell, különben lesz nemulass. Nekünk általában csak tyúkjaink voltak, amikkel a legkevesebb a baj, eléjük szórtuk reggel a kukoricát, szedtünk pár marék füvet, megtöltöttük az itatójukat, és egész napra le voltak tudva.

Egyszer valamilyen ismeretlen ötlettől vezérelve a szüleink szereztek egy némacacsa-párt. A tojó végezte a dolgát, sorra tojta a tojásokat, amikből egyszer csak, ahogy az már lenni szokott, kiskacsák keltek ki. Nálam öt évvel fiatalabb öcsém ekkor lehetett négyéves forma. Kitalálta, hogy a frissen kikelt kiskacsákat kiviszi a patakpartra, mondván, a kacsák – ezt már ő is tudhatta a gyermekdalokból – szeretnek fürdeni. Összeszedte szegény pelyhes jószágokat, és suttyomban kihozta őket

a táborunk mellé. Nem nagyon foglalkoztunk vele egészen addig, míg egy nagy csobbanást nem halottunk s fel nem hangzott az öcsém bömbölése.

Mindannyian a parton termettünk, éppen akkor evickélt ki az alig tízcentis vízből a tesóm, kezében tartva egy, akkor már feltűnően ernyedten lógó kacsát és mellé hangosan hüppögött az első ijedelmelmúltával. Történt ugyanis, hogy nemes egyszerűséggel bedobálta a kacsákat a vízbe, és várta, hogy azok boldogan úszkáljanak. A kacsák viszont úszás helyett egyesével elmerültek és nem akartak feljönni a felszínre. Négy kacsatemet szedtünk össze a vízből, a többit elvitte a sodrás. Próbáltuk menteni a helyzetet, négyen – kezünkben egy-egy jobb sorsra érdemes kacsával – vissza akartunk lopózni az udvarunkra, hogy majd visszateszük szegény állatokat a baromfiudvarba, s próbálunk úgy tenni, mintha mit sem tudnánk a haláluk okáról. Ám fölöttébb nehéz vállalkozás négy gyereknek *libasorban* észrevétlenül átlopózni egy teljesen tömött kocsmaudvaron. Anyám persze egyből kiszúrta, hogy rosszban sántikálunk, hát kénytelenek voltunk töredelmesen bevallani mindent. A patakpart volt tehát tízéves korunkig valameny-

nyi kellemes és kellemetlen kalandunk színtere, a *legbelsőbb kör*, ahol megtanultuk az *Élet* elemi szabályait. Később a kör egyre tágult, bár még sokáig nem lépte át tartósan a városrész határait.

Ekkortájt az egyetlen magyar tévéadón és a hétfőnként – nálunk még adásszünet lévén – kényszerűségből bámult Csehszlovák 2-ön kívül a helyi Krúdy mozi volt az, ahol filmes élményekre tehattünk szert. Bár a közös iskolai moizásosok is itt zajlottak – november 7-én és egyéb állami ünnepeken kötelezően leadtak az egész iskolának valami szovjet háborús filmet –, mégis a péntek esti filmnézések voltak, amik az igazi kalandot jelentették. Hétfőn, szerdán és pénteken ment a filmvetítés, de minket általában csak pénteken engedtek el, akkor is csak azokon a heteken, amikor szombaton nem volt tanítás. Az első iskolai éveinkben ugyanis mi még egyik héten délelőtt, másik héten délután jártunk suliba, a délelőtti héten szombaton is volt három óránk. A városi mozik közül mindig hozzánk érkeztek utoljára a filmek. Először vetítették a Kossuthban és a Békében, utána a többi belvárosi moziban, majd a csabai Petőfiben, és csak ezután „kaptuk meg” mi a kópiákat – nagy bánatunkra. Ettől függetlenül a Csillagok háborújától a Nevem Senkiig – amit csak Görömbölyön hatszor láttam! – minden korszakos alkotást végignéztünk, általában 4 forintos jeggyel, ami a vízszintes padlójú terem első négy sorából jogosított fel a film megtekintésére. A hátsó sorokat drágábbak adták. Onnan anélkül is élvezhető volt a film, hogy az ember nyaka elgémberedett volna a felfelé nézéstől, de minket, gyerekeket akkor ez a legkevésbé sem zavart.

Ritkán bár, de azért tettünk egy-egy felfedezőutat a belvárosba is. Például amikor a trafikok döntő többségét végigkutatattuk gepárdos matrica után. Történt

ugyanis, hogy kisdobosként szabadon választhatunk nevet az őrünknek. Az osztályunkban két őr üzemelt, a fiúké és a lányoké. Ha jól emlékszem, Zolinak támadt az ötlete, hogy legyünk Gepárd őr, amit meg is szavaztunk, egyöntetűen. És itt kezdődtek a gondok. Egy valamirevaló őrnek ugyanis zászlóra van szüksége, márpedig mi azt akartuk, hogy a miénk legyen a legszebb zászló az iskolában. Gepárd őrként pedig természetes volt, hogy gepárd virítson a zászlónkon. Mint később kiderült, jobban jártunk volna, ha oroszlánra, farkasra vagy akár elefántra esik a választásunk, de mi a gepárd mellett tettük le a voksot.

Elhatároztuk ugyanis, hogy szerzünk egy gepárdos textilmatricát, azt varrjuk a zászlóra. A baj csak az volt, hogy ilyen egyáltalán nem létezett. Megkaptam a nemes feladatot, hogy szerezzem be a hozzávalót. Nyakamba vettem a várost, elkezdtem felkutatni az elképzelhető lelőhelyeket. Első állomásom – mint legközelebbi ilyen objektum – a hejőcsabai buszmegállóban lévő trafik volt. Ahol azt sem tudták, mi az a gepárd! Felültem tehát a buszra, s addig mentem, míg egy újabb trafikusbódét meg nem láttam. Leszálltam és újra próbálkoztam. És ez így ment napokig. Az őr tagjai először nem hitték, hogy lehetetlen beszerezni a zászlónk ékét, de miután már hármásban róttuk a várost hiába, végül igazat adtak nekem. Emlékeim szerint egészen a Győri kapuig eljutottunk a keresgélés során. A helyzetet végül anyám oldotta meg: megunván a sok csatangolást, valahonnan szerzett egy leopárdos képet, amit odaadott nagyanymnak, ő pedig ráhímezte a zászlóra. Végül is igaza lett, senki sem mondta később, hogy nem gepárd van a zászlón. A kész művet a padlásunkon tartott őrsgyűlésen avattuk fel, természetesen ünnepélyes keretek között.

Kiskamaszként valamelyest kinyílt előttünk a világ, az utcából mind gyakrabban kimerészkedtünk a „faluba”. Egyre kevesebb időt töltöttünk a Pataknál, egyre többet a Játszótéren. A környéken több játszótér is volt, de *Játszótér*, így nagybetűsen: csak egy. Hozzánk ez is közel esett, száz méterre a házunktól, de ide már nem hallatszott sem anyám kiabálása, sem apám füttye, így hát itt igazán szabadnak érezhettem magam. Egyebekben a játszótéren ugyanazok a játékok voltak, mint a lakótelepi beton-játszótereken – rakéta, forgók, hinták, mászókáék, lipityóka –, azzal a nem elhanyagolható különbséggel, hogy a teret fű borította és nem beton, a területe pedig messze meghaladta a belvárosiakét. Ide már nem játszani jártunk, legfeljebb a bekerített focipályát használtuk. A játszótér a gyülekezési pont szerepét töltötte be. Tízről tizenöt évesig mindenki itt futott össze délutánoként, és harminc-negyven fős csapatokban bicikliztük végig a környéket. Egyesével fedeztünk fel minden zugot, lassanként belakva valamennyi kis ösvényt, átjárót és mellékutcát. Nyaranta a faluvégi bányatóban fürödtünk, télen a határban, a *Debriben* szánkóztunk.

Amikor az időjárás nem engedte, hogy kint lógjunk, a szülőket boldogítottuk, valamelyikünkét, csapatosan. Ilyenkor mindenki hozta magával a műanyag indiános kollekcióját, hatalmas csatákat modelleztünk a pillanatok alatt Sziklás-hegységgé átalakított gyerekszobákban. Személyes kedvencem az ekhós szekeres kollekció volt, az elé kötött négy lóval. Rézbőrüimmel előszeretettel támadtam meg a benne megbújó sápadtarcúakat.

A csatározást megunva vette kezdetét a képregény-cserebere. A kor valamennyi gyermekújságját rongyosra olvastuk, és egymás között addig cserélgettük őket, míg valamennyiünkhöz minden

példány el nem jutott. Kezdetekben a *Pajtás* újság és a *Hahota* volt a sláger, később egyértelműen a *Kockás* kiadványok vitték a prímet, a megunhatatlan képregényekkel. Persze, nem *Pif* kutyafigurájáért, hanem az ősember *Rahanért* rajongtunk, az ő újabb és újabb kalandjait vártuk minden lapszám megjelenése előtt. Nekem leginkább az *Alfa* jött be az *Asterix* képregényekkel, de a *Mozaikot* is szerettem.

Ahogy nőttünk, a képregényeket egyre inkább kiszorította az Ifjúsági magazin, a szocialista kor tinédzsereknek szánt oktató és szórakoztató kiadványa. Mellette megpróbáltuk ismereteinket a *Bravó*ból is bővíteni, ami akkor még csak németül volt kapható.

موتنا ف ر مال ا

Ahogy az első videómagnók kezdtek feltűnni, rendszeressé váltak a közös filmnézések. A *Missing in action* és a *Conan a barbár* valahogy mindig előkerült, bár az előbbit már elsőre is nagyon untuk, de nem volt mit tenni: a választék még nagyon szegényes volt. Kedvenc filmemlékem az Arnold Schwarzenegger-féle *Kommandó* volt, amit eredeti angol nyelven, német alámondással, arab felirattal (!) szerzett meg az egyik haverom papája. Szerencsére a film *eszmei mondanivalóját* nyelvtudás híján is sikerült megértenünk.

Sie sind ja richtig witzig. Sully,
ich mag Sie und deswegen werde
ich Sie als Letzten töten.

Köreinkben nem volt divat külön sport-edzésekre járni iskola után. Felesleges is lett volna, hiszen minden szabad-időnk a szabadban mozogva töltöttük. Fociztunk, bicikliztünk, futkároztunk órákig, igaz, nem éppen szervezett keretek között. Az iskolaudvaron lévő kosárpályát egész évben használhattuk sötétedésig, ott vívtunk kifulladásig tartó meccseket egymással.

A városi sportrendezvények sem hoztak minket lázba. Persze, drukoltunk a DVTK-nak, de inkább csak otthonról, meccsekre nem jártunk. Nem is tudtunk volna, hisz gyerekként egyedül nem mehettünk, a szüleink pedig maguk sem jártak. Nekem gyerekként a hejőcsabai csapat, a HCM megyei osztályú meccsei jutottak látványosságként, ahová néha-néha nagyapámat kísértem el. A pálya melletti sarkon lévő kis házikónál lehetett pirított makukát kapni, papírzacskóban, aminek a héját bőszen köpködté a meccsek törzsközönségét alkotó 50-60

helyi nyugdíjas, közben szidta a játékvezetőt. Egy mérkőzésre emlékszem: valamilyen jubileum alkalmából barátságos meccset játszott a Hejőcsaba a Fradival. Három egyre kikaptunk, na de az az egy gól, amit lőttünk, örökre emlékezetes maradt.

Tizenéves koromban rendszeresen rendeztek Görömbölyön, a faluvégi erdőszélen motokrossz-versenyeket, ahol kiszuperált, a korai Bud Spencer-Terence Hill filmekből ismerős kis „darazsak” versenyeztek egymással iszonyatos porfelhőben, vagy éppen – időjárástól függően – a sarat dagasztva. Ezeket a versenyeket kedveltük, ki nem hagytunk volna egyet sem. Iszonyúan élveztük, amikor egy-egy kocsí megpördült és a levegőben bucskázva fejtetőn állt meg, na meg a rendszeresen bekövetkező tömeges karambolokat... Aztán egyszer csak nem rendeztek több versenyt. Néha-néha elmentünk utána salakmotorra a népkerti pályára, de az közelébe sem ért a krossznak.

A nyolcvanas évek elején kezdtek feltűnni az első számítógépek. A Commodore 64 és 16 volt az abszolút nyerő, ezekkel napokig játszottunk, éppen annál, akihez a szülők beengedtek minket. Egy-egy, kazettára kimásolt új játékprogram valóságos kincsnek számított, tulajdonosa abszolút prioritást élvezett az együttlét során. Életem egyik nagy csalódása volt, amikor szüleim engem is megleptek végre egy igazi számítógéppel...

Bécsi kiruccanásuk előtt ígéretet kaptam arra, hogy beszereznek nekem egy Commodore-t. Hazaérkezésük után lázasan bontottam ki a csomagot, melyben egy ZX Spectrum 16-os PC lapult. Anyám közölte, hogy Commodore 64-et akart venni, de kint az eladó lebeszélte róla mondván, hogy sokkal jobban járok a Spectrummal. Ennek a jótanácsnak a levét évekig ittam, ugyanis addig, amíg a Commodore-okra zsákszámra voltak jobbnál jobb játékok, nekem a 16 kilobyte-os masinámhoz meg kellett elégednem a gyárilag kapott össz-vissz 6 darab (elég gagyi) spectrumos játékkal. Közeli s távol mindenki Commodore-os volt az ismerősi körömben.

Tizenkét éves korom körül Winnetou új életet kezdett. Törzset váltott, a korábbi szomszédok helyett új barátokra lelt, akikkel együtt fedezte fel magának a város határán kívül eső akácerdőt, ami az agyabánya és a hétvégi kertek között húzódott. Maga a környezet a korábbihoz nagyon hasonlított, közepén egy vízfolyás szelte ketté a körülbelül harminc méter széles kis erdősávot, ahol tanyát ütöttünk. Ez a tábor viszont már több kilométerre feküdt az otthonainktól, ide már nagyfiúként jöttünk ki, tudva, ha bármi baj ér minket, csak magunkra számíthatunk. Felnőtt sehol a közelben. Az ebihalak helyett

őzekre, nyulakra vadásztunk síbotból eszkábált ija-inkkal (soha nem sikerült egyet sem megsebezniük, szerencsére), és néha már arra is akadt példa, hogy egy-egy lánynak megengedjük, hogy belépjen a felségterületünkre. Sötétedéskor, hazafelé meglestük a „nagyokat”, azokat a tizenhat-tizennyolc éves, a szemünkben már felnőttnek számító kamaszokat, akik a lányokat már nem zavarták el maguk mellől, sőt – ezt sehoggy sem értettük akkor – velük együtt sugdolóztak, összébújva a régi víztározó betonmedencéjének szélén.

Tűzoltók és kispajtások

Ekkoriban következett el az első találkozás más iskolákkal, iskolásokkal. A miénkben nagy hagyománya volt az elsősegélynyújtó-tanfolyamoknak, a biológia tanárunk – legkedvesebb tanárom általánosból – kiválogatta a jobb tanulókat és a demokrácia teljes mellőzésével kötelező tanfolyamlátogatást írt elő számukra. Heti egy alkalommal egy órás plusz elfoglaltság. Hónapokon keresztül tanultuk a különféle sérülések ellátását, először elméletben, majd gyakorlatban is, katasztrófahelyzeteket szimulálva. Olyan jól ment a dolog, hogy azon vettük észre magunkat, hogy sorra nyerjük a versenyeket.

A következő évben összetett bajnokságot írtak ki. Öt részből állt: elsősegélynyújtás, tűzoltás, polgári védelem, de volt rendőrségi és egy olyan része is, amit mára elfelejtettem. Beneveztünk, attól fogva lelkesen ismerkedtünk a tűzoltófecskeendőkkel, az óvóhelyek világával és egyéb, gyermeki fantáziánkat megmozgató furcsasággal. Mondanom sem kell, megnyertük a körzeti, a városi, sőt, a megyei versenyt is, egyszer csak Zánkán találtuk magunkat az országos döntőben, két hét táborozás keretében. Előtte, persze, megyebajnokként komoly kiképzést kaptunk. Látogatás a mentőállomáson, tűzoltóságon, polgári védelemnél és még ki tudja hány helyen... Zánkán kiélveztünk mindent: a napfényt, Balatont, sok ismeretlen gyerek társaságát (jópár baráti szocialista országból érkezett *kispajtását*) és magától értetődik, hogy megnyertük az országos döntőt.

Az élet tud furcsaságokat produkálni... A tűzoltósággal még egyszer, immár gimnazistaként ismét kapcsolatba kerültem. Történt pedig, hogy elméleti tűzoltóversenyt (!) hirdettek meg középiskolásoknak. Nem vicc, a verseny tényleg tűzoltóság-történetből, illetve a tűzoltás elméleti ismereteiből állt. Osztályfőnököm kijelölt három csapatot, az egyiknek

tagja lettem. A csapatkiosztás hasraütéses alapon történt, inkább csak kötelező rossz volt az egész, amin túl kellett lenni. Kaptunk előtte egy szabadnapot, a Rákóczi könyvtárban készülhettünk a megmérettetésre. Kezünkbe nyomtak egy könyvlistát is... Alibiből tényleg elmentünk a könyvtárba, gyorsan kikölcsönöztünk pár könyvet – aztán lógtunk egész nap. Másnap derült ki, hogy még így is strébernek számítottunk a többi iskolából érkezett csapathoz képest. Mi legalább kívülről láttunk könyveket, amik a tűzoltásról szólnak.

Elég az hozzá, hogy a komoly felkészülés meghozta gyümölcsét: az osztályunk három csapatából a miénk megnyerte a városi döntőt, így ismét egy megyei megmérettetésen találtam magam. Az újabb verseny előtt már két nap felkészülési időt és szabadságot kaptunk, ezért a korábban kikölcsönzött könyveket tessék-lássék átlapozgattuk. Nagyon meg sem lepődtünk, mikor minket hoztak ki győztesként, egyben a megye képviselőinek az országos, budapesti, háromnapos bajnokságra is. Ahol szintén valamilyen jó helyezést érhattünk el, mert arra emlékszem, hogy hazatérésünk után igazgatói dicséretben részesültünk (többre nem).

Bravó! Elvertük a zsebpénzünket

Kiskamaszként azért egyre erősebben vonzott minket a Város. Mind gyakrabban tört ránk a kiszakadás vágya az unalomig ismert hazai környezetből, kerestük az ismeretlent, az új helyszíneket, tereket, utcákat. Egyre többször találtuk magunkat a 4-es busz hátsó ülésén, amint magunk sem tudva, igazán miért, egészen a Belvárosig buszoztunk, majd egy rövid felfedezőutat követően visszafelé is megtettük a húszperces buszutat; remélve, hogy közben senki ismerős felnőtten nem futunk össze, aki bemártana minket otthon. A szülők elől gondosan titkoltuk kis kirándulásainkat.

Nekünk is ikonikus helynek számított a Búza-téren lévő *Bravó bolt* (talán így hívták), ahol képesek voltunk az összes zsebpénzünket elverni Star Wars-matricákra, Bravo újságra, Donald rágóra és egyéb olyan kincsekre, amit otthon a helyi ábécében hiába kerestünk volna.

Az akkoriban javában épülő Avasnak csak az aljáig merészkedtünk. Számos rémtörténet keringett köztünk az avasi *galerikről*, a bandában járó *csövesekről* és egyéb figurákról, akiktől a szüleink megpróbáltak minket minél távolabb tartani. Sikerült is nekik, a legkorábban benépesült Középszer utcába is csak fényes nappal mertük betenni a lábunkat, és kizárólag akkor, ha többen voltunk. Ekkoriban már késő estig csatangoltunk a görömbölyi és hejőcsabai szűk, kivilágítatlan kis utcákon, ahol valószínűleg sokkal több veszély leselkedett ránk. Viszont otthon voltunk, fel sem merült bennünk, hogy bármi bajunk eshet.

Az éles választóvonalat diákéletünkben a nyolcadik osztály elvégzése jelentette. Attól fogva mindenki a belvárosba járt középiskolába, szétszóródott a korábbi társaság, találkozásaink a hétképekre és néha-néha – amikor a másnapi tanulnivaló megengedte – az esti órákra korlátozódtak. Hiába az új iskolában az új barátok, a belváros távolsága miatt hétköznapi esély sem volt arra, hogy velük talál-

kozzunk. Az a kis mag viszont, amelyik átvészelte a megpróbáltatásokat, szorosabb közösséget alkotott onnantól fogva. Winnetou hirtelen új, ismeretlen világban találta magát, ahol új szabályok, új illatok, idegen emberek vették körül, ahol először meg kellett tanulni létezni. Amit be kellett lakni.

A Görömböly – Miskolc járat

Kamaszként szüleink már elengedtek bárhová a városban. A világ hirtelen kitérült előttünk. Minden nap bezötykölődtünk a zsúfolt és levegőtlen busszal az iskoláig, délután vissza. Ebbe már bele-belefért némi kis kitérő, rövid csatangolás a belvárosban, felruccanás valamelyik új osztálytárhhoz. Elkezdtünk *görömbölyiek* helyett *miskolciak* lenni. Kitanultuk a várost, megismertük a jellegzetes helyeket, ahol

a velünk egykorúak bandáztak, ahová fagyizni jártak, ahol szórakoztak; persze, csak módjával. Lasanként vettük birtokba új életterünket: kölyökkutyaként először csak óvatosan körbeszimatoltunk, aztán egyre bátrabban merészkedtünk vissza, míg végül azon vettük észre magunkat, hogy a belvárosban is *otthon* vagyunk, már ide is *hazajárunk*.

Telente minden héten több estét töltöttünk a koripályán, ahol a forró tea és az estéknként legalább ötször játszott „Azok a boldog szép napok” mellett már nem csak barátságok, de suta kamaszszerelmek is szövődtek; ahol a hétfégi házibulik helyszínéről döntöttünk; ahol bemutatkozhattak a legújabb ruhaszerzemények. Eddigre valahogy fontos lett, hogy Casucci vagy Ritt, Adidas vagy Nike, edzőcipő vagy westerncsizma. Az első cipőmmel egyébként hasonlóan jártam, mint a számítógéppel. Anyámék szereztek be szintén, annyi instrukcióval engedtem el őket Bécsbe, hogy „Nike vagy Adidas” legyen a márka. Kaptam is egy olyan magasszárú Nike-ot, hogy azt még Michael Jackson is megírgyelte volna!

A márka rendben volt, na de a kinézete: ezüstszürke orkános anyagon vakító piros pipa; tiszta úrhajós design. Először azt hittem, rögtön kidobom, eszem ágában sem volt felvenni. Később megbarátkoztam vele, és végül rongyosra hordtam.

Tanultam az esetből, többé nem bíztam szülőkre a cipővásárlást. Törzshelyünk, ahol új lábbelikre tettünk szert, az Alpin butik volt, a Vörösmarty lakótelep tízemeletes házai között megbújva mindig tudott valami aktuális újdonsággal szolgálni. Új haverom, egyik középiskolás osztálytársam cipőfetisiszta volt, évente három-négy pár méregdrága edzőcipőt *zsurnyált* ki a szüleiből, szegények kerestük túlnyomó részét kisfiuk divatolására költötték. Havonta legalább egyszer végignéztük egyesével az Alpin kínálatát, az eladók már messziről előre köszöntek nekünk.

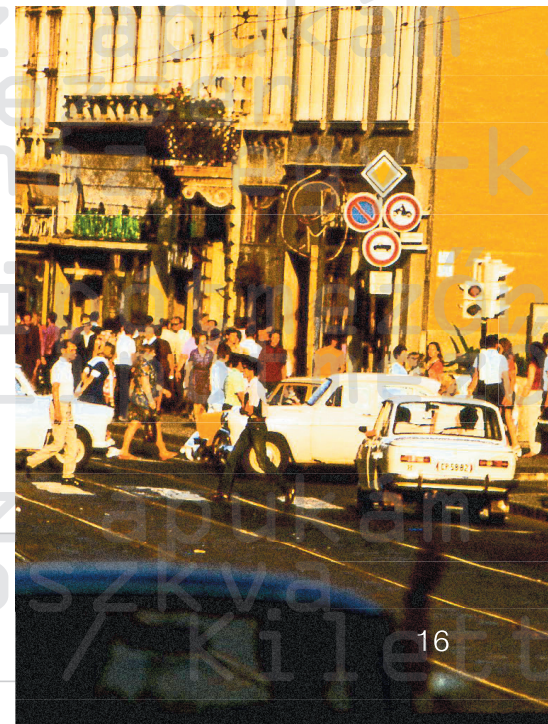
Együtt jártunk spagettifagyit enni a Széchenyi utca egyik dufartjában lévő cukrászdába is.

A szombat estéket egyre gyakrabban töltöttük a *Molnárbán*, a Győri kapuban lévő Ifjúsági Ház diszkójában, majd később az E/2-ben az Egyetemen.

Lassan kezdtük megízlelni az élő zene varázsát is, a Rockwell füstös félhomályába mentünk bluest és rockot hallgatni, és csápolunk a *Lipót bácsira* a Kabinet Rt koncertjein.

Az igazi élményeket viszont a házibulik jelentették. Mind gyakrabban fordult elő, hogy idegenek – főleg, persze, idegen lányok – meghívásának eleget téve csöppentünk bele egy házibuliba, ahol szinte senkit nem ismertünk. És ami sokszor annyira eldugott helyen volt, ahonnan éjszaka kihívást jelentett hazajutni...

Nagybetűs miskolcivá válásomat egy lánynak köszönhetem. Miatta imertem meg a város előttem addig rejtett zugait, azt a hangulatot, a benyomásokat, amelyek a nyolcvanas évek *proli Miskolcát* azzá tették, ami. Meg persze az Eddának. Sem a lány, sem az Edda erről semmit sem tudott. Nem arról volt szó, hogy kettesben andalogtunk volna a miskolci belváros sosemvolt korzóján, esetleg be-behúzódtunk volna egy félhomályos, kíváncsi szemek elől elzárt kapualjba csókolózni. Mint ahogy Edda-koncerteken sem csápolunk együtt soha. Nem. A valóság, mint mindig, sokkal prózaibb.

Én, ugye, görömbölyi voltam. Ő pedig Bükkszentkeresztben lakott. A miskolciak jól tudják, hogy a legtökéletesebb csatlakozások mellett is minimum másfél órát vesz igénybe ez a távolság tömegközlekedéssel. Nappal. Éjszaka jóval hosszabb időt, a buszok sokkal ritkábban járnak. Egy éven keresztül heti három-négy alkalommal tettem meg oda és vissza az utat, Sony walkmanemmel, és benne az Edda első három lemezével (kazettán). Számomra ugyanis a *Művek* 1983. december 17-én megszűnt. Persze, csak *posztumusz* ismertem meg és el őket, hiszen 83-ban tizenegy éves voltam, hírét sem hallottam Slamónak, sem Pataky Attilának. Legfeljebb tűzfalakra írva találkoztam a nevükkel. Évekkel később szippantott be az Edda-érzés, viszont ellenállhatatlanul. Az odaúton, a buszon zötykölődve állandó társaim siettették az idő múlását – Hamvas, Lao-Ce, Villon, Rudolf Steiner, Verlaine, Baudelaire, Faludy összes elérhető művét a tizenévesek világot felfalni akaró mohóságával habzsoltam.

Hazafelé viszont mindig sötét volt a buszokon, világítás híján, kizárólag a hallgatnivaló maradt. Ahogy az ajtó becsukódott, lenyomtam a *Play*-t és átadtam magam a *Zenének*.

Egészen, végleg és visszavonhatatlanul

Bár a kezdő- és végpontom fix volt, hangulattól, időjárástól, évszaktól függően számos útvonalat sikerült végigjárnom, amíg Görömbölyre hazajutottam. A bükkszenti Borostány presszótól, ahol a zárt hegyi közösség tagjai egymás között tótul beszélgettek, ha nem akarták, hogy az idegen értse, sokszor nem csak a serpentinek miatt volt kacskaringós a hazavezető út.

Az utolsó bükkszentkereszti Volán busz a gyárig ment. Vagy bementem én is a végállomásig, ahonnan az 1-es busszal mehettem tovább, vagy leszálltam a Kiliánál és 101-essel folytattam a Vízügyig. Ha az 1-est választottam, akkor vagy a Búza térig mentem vele, ahol felugrottam a 4-esre és azzal mentem hazáig, vagy pedig a Petőfi térnél átültem a 14-esre, ami Hejőcsabán a Cementgyárig vitt. Ott pedig vagy vártam egy 4-est, vagy – ami gyakrabban előfordult – hazagyalogoltam Görömbölyre.

Ekkoriban még volt élet az LKM-ben és a Digépben, a buszok tele voltak az éjszakai műszakba menő, avagy a délutáni melót befejező munkásokkal. Köztük ülve, őket hallgatva, velük beszélgetve rengeteget újat tanultam. A Gyár környékén ilyenéjűt, este 10 óra körül nagy volt a mozgás. A talponállók előtt sorok kígyóztak, kisebb nagyobb csoportokban tárgyalták meg a nap történéseit a műszakot letevők, hogy aztán egyesével hazainduljanak. A vöröstéglás házak között nyugodtan bandukolhat-

tam, legfeljebb egy szál cigiért állított meg bárki is. Imádtam ezeket az esti, éjszakai sétákat, azt az arcát mutatta ilyenkor a város, amit nappal lehetetlen volt megismerni. Hamar megszerettem ezt a közeget, sokszor engedtem el egy-két buszt, hogy kiélvezzem és elnyújtsam a pillanatot, ami annyira megragadott. Azt a hangulatot, ami a környéket megülte, sehol máshol nem tapasztaltam. Ötszáz méterrel arrébb mintha mindezt elvágták volna: kies, sivár környék, hidegen meredezett a

gyár kerítése, ideges kutyák csaholtak az udvarokon. A Vasgyártól távolodva a buszon utazók is egyre morózusabbak, fásultabbak lettek: kiült arcukra a fáradtság, magukba temetkeztek, és látszott, hogy egyvalamire várnak csak: leszállni az otthoni megállóban és gyors vacsora után átadni magukat az álomnélküli alvásnak.

Mire beértem, a Belváros rendszerint már csendes volt. A Búza téren egy-két kósza éjszakai baglyon kívül más nem nagyon lődörgött, a Vörösmarty lakótelep környékén is csak a sarki kocsmákból szűrődött ki némi zaj. Ugyanígy a csabai Cementgyár

tájékán. Ahogy gyalog megtettem az út végét, jobbra senkivel sem találkoztam. Nemhogy gyalogosok, de már autók sem jártak, üres volt a 3-as főút, csak néha húzott el egy rendőrautó mellettem.

Ekkor, ezeknek az éjszakai céltalan sétáknak a során lett *Winnetou* egészen, véglegesen és visszavonhatatlanul *Miskolci*. Ekkor és itt vált eggyé a várossal, melyet azóta sokszor meggyűlölt, de amitől elszakadni azóta sem tud és most már nem is akar...

Galambok és családtagok (részletek az Észmadárból)

Apám a galambászokdással még ifjúkorában fertőződött meg, anyám már galambászként, a Z-27. számú Postagalambsport Szövetségi TAGEGYESÜLET tagjaként találkozott vele. Persze a szerelem, mint mindenkit, őt is vakká tette, így kezdetben nem törődött apám szenvedélyével. Gondolom, volt idő - ha csak egészen rövid is -, amikor apámnak is fontosabb volt anyám, mint a galambok.

Szegény anyai nagyszülők! Természetesen boldogan egyeztek bele abba, hogy velük lakjunk, hely volt bőven, elértünk, végre mindig együtt lehettek az unokával, az a pár galamb meg úgyis elfér az udvaron.

Életük tévedését követték el.

A pár galamb már akkor is százon felüli darabszámot jelentett, másrészt azt nem tudták - honnan is tudhatták volna! -, hogy a galambokkal együtt egy csomó más állat is megérkezik majd az udvarukra, úgy mint:

- egerek, patkányok, verebek minden mennyiségben (a galambok etetésére szolgáló magvak miatt)

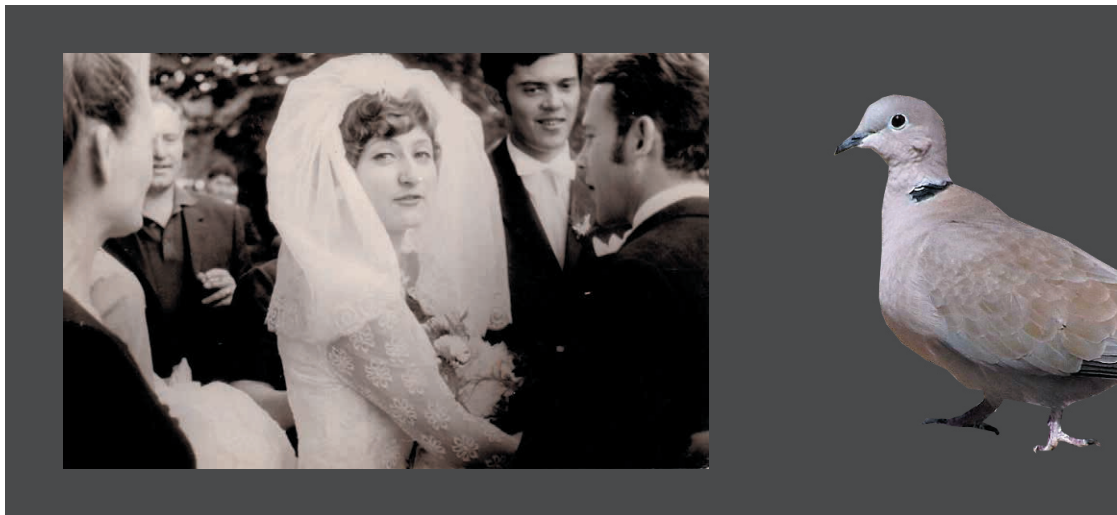
- görények, nyestek, menyétek, macskák, róókák, kutyák (a saját maguk etetésére szolgáló galambok miatt)

- illuminált galambászok (szabadidejüknek a kulturált módon való, a szocialista erkölcsnek megfelelő eltöltése, valamint a galambász sportélet elméleti és gyakorlati kérdéseinek megvitatása céljából).

A galambokkal történő cserebere szintere legtöbbször az egyesületi

székházként is funkcionáló közeli italkimérés, az Agancsos volt. A rendes nevét senki sem tudta a kocsmának, hivatalosan a *valahányszázhuszonakárhányas* számú Italbolt. Agancsosnak nem lehetett a falakon belül nevezni, ugyanis a névadás háttérben állítólag - bár ezt senki nem erősítette meg - a kocsmáros kikapós felesége állt, aki rendre felszarvazta az urát. Maga a műintézmény az akkori kornak megfelelően volt kialakítva. Egy nagyobb és egy kisebb kiszolgálóhelyiségből állt. A

például az, amikor anyai nagyapám sakkozott. Külön sakkasztal volt ugyanis abban az időben a szellemi sportot magas fokon űzők számára fenntartva. Nagyapám közismerten jó sakkozó hírében állt, mindenki folyton őt akarta megverni. A játszómák tétje általában sör + feles volt, így nyolc-tíz meccs után az ellenfelek joggal kezdtek abban bízni, hogy nagyapám híresen jó kombinatív készsége meg-megbicsaklik az elfogyasztott szeszes ital mennyiségnek köszönhetően. Akik a könnyű siker-

nagyobb volt a söntés, a megszokott alumínium könyöklőkkel és pár asztallal, míg a kisebb helyiség, amit mindenki csak Klub-nak hívott, az exkluzív vendégek számára fenntartott „belső szentély” szerepét töltötte be. Ide nekünk, gyerekeknek csak kivételes alkalmakkor lehetett belépni. Kivételes alkalom volt

ben reménykedtek, bizony általában csalódnuk kellett... Nagyfater ugyanis minél többet ivott, annál jobban játszott.

Így fordulhatott elő, hogy ő a kocsmában egyetlen fillért sem költött el, mégis minden alkalommal kapatosan távozott onnan. Sőt, amikor ott lebzseltem én is körülötte, a tétet

megemelte sör + feles + Leó jégkrémre, így egy-egy jól sikerült délután folyamán volt, hogy tíz Leót is megettem, felváltva csokoládésat és vaníliásat.

GALAMBVÁSÁR

A galambokra való alkudozásnak megvolt a maga módszertana. A madarat kínáló tenyésztő üknagyszülőikig terjedő részletes családfával szolgált minden egyes jószág esetében,

megnyernie legalább nyolcvan évre visszamenőleg. A fizetendő vételárat természetesen a vérvonalon felül jelentősen befolyásolták az adott galamb fizikai jellemzői, megjelenése is.

Az alkuk során nem egyszer előfordult, hogy szó szerint ölre mentek a felek a galamb értékének meghatározásakor. Ilyenkor Rozsdás, az egyesületi elnök választotta szét őket. Nem az elnöki tekintélye, inkább két méter meghaladó magassága, 130 kilója és birkózó múltja segítette őt ebben. Egy állandó eleme volt a csereberéknek: akár

a galamb árát, megkapta ketrecben a madarat, majd az üzlet sikeres megkötésének örömeire masszív sör-feles csata kezdődött.

Az eladó a Németh II. néven ismert gépészmérnök volt, langaléta, erősen kopaszodó, kissé hajlott hátú piperkőc, aki kínosan ügyelt rá, hogy kizárólag élre vasalt nadrágban és ingben mutatkozzon, a boldog vevő pedig a Doki személyesen. Doki fogalom volt a galambászok között. (Nevét nem a foglalkozásáról kapta, ugyanis diplomát még másnál sem látott soha életében, ám különös érzéke volt a beteg állatok - így a galambok - gyógyításához.)

Német II. cseresznyét, a Doki Hurbertust ivott. Jó néhány kör után az eladónak - a vételárral a zsebében - kártyázni támadt kedve. Bósz huszonegyezés kezdődött. Az italgőzös sporik verték a blattot és a hangulat emelkedésének arányában nőttek a megtett tétek is. Az egész jelenlévő egyesület beszállt a partiba, amelyből csak kiürült pénztárca esetén lehetett kiszállni a felek szóbeli megálapodása alapján. A játékosok száma lassan csökkenni kezdett, míg végül csak Németh II. és a Doki maradtak partiban. Végül Doki a frissiben megvásárolt galambot tette fel tétnek, lévén semmi pénze nem maradt. A játszmát - a sors különös fintoraként - Németh II. nyerte, aki így hazavitte magával a galambért kapott vételárat, a többiektől elnyert nem csekély összegű készpénzt és magát az eladott galambot is.

külön-külön felsorolva valamennyi ősenek egyéniben és csapatban nyert bajnoki helyezéseit. Ha valaki vette volna a fáradságot összeszámolni ezeket az állítólagos nyert versenyeket, nem hogy a kerület, de az ország valamennyi egyesületének valamennyi versenyét az érintett galamb rokonságának kellett volna

létrejött az üzlet, akár nem, az érintettek (plusz az elnök mint moderátor) minden alkalommal berúgtak. Ez csak azért volt veszélyes, mert az italozás hevében gyakran meggonddolatlan az ember. Tanúja voltam, amikor szintén egy heves veszeke-dést követően a két fél megegyezett egymással, kifizette a boldog vevő

ÁLLOMÁNYBŐVÍTÉS

Mivel a vásárlásra pénze nem volt apámnak, ezért az olcsóbb megoldások jöhettek csak számításba állományának bővítése céljából.

Ettől kezdve bőszen párosította a galambokat, drukkolva annak, hogy minél életképebb fiókák keljenek ki, akiket agyondicsérve, elkezdhetette a csereberét.

Idővel belátta, hogy a tenyésztés útján történő állománynövelés egyrészt fáradságos, másrészt nagyon időigényes, nem beszélve arról, hogy előre senki sem tudta garantálni egy-egy fiókáról, valóban kiemelkedő versenyző válik-e belőle. Egyik este, záróra előtt megvárta az Agancsos előtt a harangozót, Karesz bát, aki birtokolta a templom kulcsait. Tudta ugyanis azt apám, hogy a templomtoronyban egyrészt mindig is fészkeltek galambok - csupa galambszar volt a környék tőlük -, másrészt, mint magaslati pontot, gyakran vették igénybe pihenés céljából az úton lévő egységek.

Megbeszélte tehát, hogy pár üveg sör fejében az egyik reggel felmászhatunk a templomtoronyba madárgyűjtés céljából.

Alig pirkadt, már el is indultunk. Ő a fekete Csepeljével, amelynek a csomagtartójára felerősített egy kisebb galambketrecet, én szintén Csepel campingjárgánnyal és egy búzával teli nyílonszattyorral. A harangozó nyitotta a templomot nekünk, apám egyből felmászott a toronyba. Én megilletődve néztem az oltár fölé festett Jézus-képet, és a félhomályban úgy tűnt, mint ha rosszal-

lóan tekintene le rám a magasból és mintha lassan megcsóválta volna a fejét...

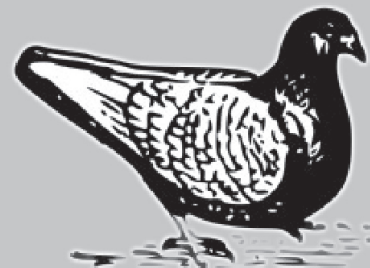
Jobbnak láttam, ha apám után indulok. Fejem felett hallottam csikorgó lépteit, ahogy a sokéves deszkák nyikorognak a talpa alatt. Ettől még sejtelmesebb lett a kirándulásunk, a gyomrom pedig jobban összeszűkül.

A torony telis tele volt galambokkal. Riadtan méricskéltek minket, de a magunkkal hozott búza megtette hatását. Kiszórtunk egy keveset a földre, mire pillanatok alatt apám köré gyűltek és szinte szó szerint a tenyeréből ettek. Apámat kizárólag az átutazó példányok érdekelték, valamennyi gyűrűzött egyedet megpróbálta összeszedni. Miután annyi jószágot zsúfolt össze, amennyit sérülésmentesen csak tudott, lezárta a ketrecet és elindultunk visszafelé.

Én mentem elől, világítva az elemlámpával, apám óvatosan lépkedett mögöttem, szambázva a dugig telt ketrecel. A templomból kilépve átadta Karesznak a beígért söröket, majd sietve, hogy lehetőleg senki ne lásson meg minket, hazatekertünk.

Otthon aztán lázas kutatómunka vette kezdetét. Először különválasztotta a magyar és a külföldi galambokat. A honi példányok beazonosítása könnyű volt, egyesületi szintig mindegyikükről meg tudta mondani, hogy hová való. Érdekesebbnek bizonyult a külföldi kontingens, mely egyszámra jóval kisebb volt, de értékük messze meghaladta a magyar galambokét. Főleg úgy, ahogyan apám hasznosította őket.

Elterjesztette ugyanis a sporttársak között, hogy az építkezésről fél-

retett pénzt mind versenygalambokba fogja fektetni. Egyesével sügta meg mindenkinek hogy ez dugipénz, úgy-hogy se anyámnak, se a többieknek egy szót se róla. A titkolózás olyan jól sikerült, hogy hamarosan mindenki tudta az egyesületben, apám Krőzusként szórja a pénzt új galambokra. Kapóra jött, hogy három napra el kellett utaznia valamilyen munka kapcsán, joggal hihették a többiek, hogy galamb-beszerező köruton van. Várt még egy hetet - jól felhizlalta a templomban összefogdosott példányokat - és bemutatta a „megvásárolt kollekción” a kollégáknak. Hosszan ecsetelte előttük, hogyan fog világ-raszóló tenyészállatokat nevelni az új állományból, kifejlesztve egy teljesen új vérvonalat. A külföldi galambok esetében az országjelzéseket saját kénye-kedve szerint változtat-gatta, egyáltalán nem zavartatva attól, hogy a jelzésnek az ország nevéhez és tényleges kódjához sok esetben semmi köze sem volt. Tudta ugyanis azt, hogy a többiek - legalábbis azok, akiket későbbi potenciális áldozatául kiszemelt - nem rendelkeznek azokkal a szakkiadványokkal, melyekből kikereshetőek lettek volna az országkódok. Így lett a csehszlovák (CS) galambból svájci (CH), a lengyelből (P) portugál (Port), egy osztrák (A) galambot pedig mint eredeti amerikai (!) champion állított be.

Persze, mindenkit evett a sárga irigység. Nem telt el két nap, és egyesével - vigyázva, nehogy más meglássa őket - elkezdtek apámtól galambokat kunyerálni. Az öregem természetesen hallani sem akart arról, hogy akár csak egyetlen galambtól is megváljon. Hogyisne, mikor annyit áldozott rájuk! Nincs az a

pénz (és ekkor jelentőségteljesen a másakra nézett), amiért túladna rajtuk. És ehhez tartotta is magát. legalábbis azoknál a cimboráknál, akikből kinézte, hogy esetleg utánajárnak a vásárolt galambok tényleges származásának. A többiek esetében a másodszeri kérésre kicsit elgondolkozott és ártatlan képpel feltette a kérdést: Mennyit adnál érte? Ekkor általában akkora összegek hangoztak el, melyek hallatán apám hálát kellett volna, hogy adjon a Mindenhatónak, de ő tovább feszítette a húrt. Most hülyéskedsz, nekem duplájába került?! - mondta sértett hangon, és már hátat is fordított a delikvensnek. Miután a galambásztárs nagyot nyelve beleegyezett a dupla összegbe, apám közölte, hogy a kiszemelt példány csak csomagban eladó, mert hiszen éppen azzal a három-négy másikkal készült összepárosítani a kinézett galambot. A magyar galambokért, persze, jóval alacsonyabb (bár a valós értéküket még így is messze meghaladó) árat kért. Elég az hozzá, hogy két hét elteltével apámnak olyan bevétele származott a templomtoronyból összefogdosott galambokból, amire álmában sem számított. Most már volt kellő tőkéje ahhoz, hogy a saját állományát tényleg értékes, többszörös díjnyertes egyedekkel egészítse ki.

Hozzá tartozik a történethez, hogy Sityu, az egyik galambász pár hónappal később értesült az igazságról - a harangozó kotyogta el neki névnapi italozás közben. A spori nem szólt erről senkinek egy szót sem, gondolta, ő is üzletet csinál ílymódon. Egy dologgal nem számolt: időközben véget ért a versenyszezon, és kizárólag vadon élő, gyűrűzetlen

példányokat talált. Leleményessége ezen az apró problémán átsegítette, bár a végső megvalósításba kis hiba csúszott. Azt találta ki, hogy olyan fiatal példányokat szed össze, melyek lába éppen akkora, hogy még meg tudja őket gyűrűzni. Régi, fel nem használt galambgyűrűket alakított át házilag. Először kikalapálta belőlük a magyar jelzést, majd valahogy beleütött a lapos gyűrűbe egy-egy új kódot. A házilagos kivitelezés nem sikerült tökéletesen. Átalakítás közben a gyűrűket szét kellett vágni, majd újra összeforrasztani. Amikor megjelent a többiek előtt a „külföldi” galambokkal, hogy eladja azokat, kiderült, hogy a szállítás közben az összeeskábált gyűrűk a rázkódás miatt egyszerűen szétnyíltak, leestek a madarak lábáról. A ketrecben bent volt a hat galamb, és mellettük a hat szétnyílt gyűrű. Sityutól ezt követően soha egyetlen galambász sem vásárolt madarat.

GALAMB A KONYHÁBAN

A galambászok nagyüzemileg fogyasztják és fogyasztatják családjukkal a galambokat. Persze, nem a sikert sikerre halmozó győztes egyedeket, hanem elsősorban azokat a fiatal példányokat, amelyek eleve nincsenek sikerre ítélve.

Azt mondják, a galambhús nagyon finom és egészséges, főleg húsleves formájában fogyasztva, de engem ki lehetett üldözni vele a világból. Mivel a családi házas építkezésünk végére pénzsűkébe került a család,

számunkra a hús egyet jelentett a galambbal. Galambot ettünk hétfőn és hétköznap, délben és este, karácsonykor és húsvétkor, minden lehetséges és lehetetlen alkalommal. Komolyan mondom, úgy megutáltam, hogy bármit inkább megettem volna - akár még a tökfőzeléket is -, csak galambhúst ne kelljen a számba venni. Mások, persze, irigykedtek, mondván, mi a kuriózumnak számító szárnyasokon élünk!

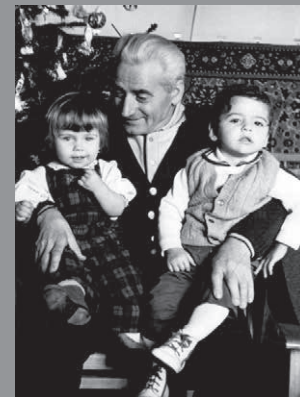
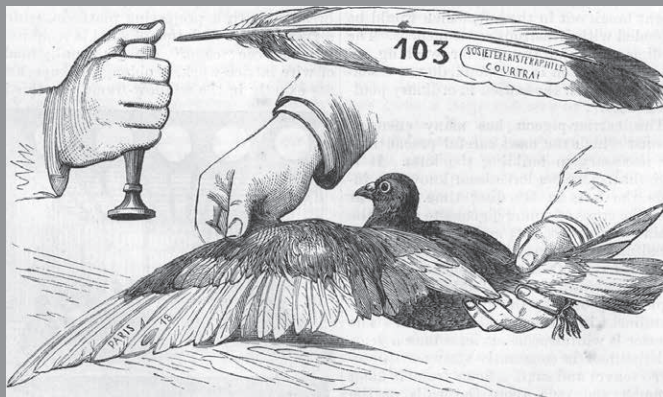
Kiskaresz, egyik barátom és osztálytársam egyszer nálunk ebédelt. Anyira ízlett neki a galambhús, hogy utána folyton csak azt emlegette, én meg nem bírtam hallgatni. Aztán kitaláltam valamit: négy galambot adtam egy tyúkért cserébe. Az ajtóban közöltem Karesszal, hogy kiválaszthatja a galambokat, azokat

Otthon egyből a konyhába mentem, ahol anyám éppen - mi mást - galambot kopasztott. Büszkén tettem le elé a szatyrot, benne a zsákmányommal. Anyám kérdően nézett rám, majd belepillantott a csomagba és azt kérdezte:

- Nagyanyád küldi?

Elmeséltem neki töviről hegyire az egészet, hogyan cseréltem el a galambokat Karesszal a tyúkra, azért, hogy vége egy igazán jót ebédelhessek. Először vissza akart zavarni Kareszékhoz tyúkostól, mindenestől, végül meggondolta magát, elkezdte kopasztani a madarat. Épp végzett vele, mikor csöngettek. A kapuban Karesz állt az anyjával.

Némi tanácskozás után megegyeztek abban, hogy mélyen hallgatnak a

viheti el, amelyek a legszimpatikusabbak számára. Csak annyi a dolga, hogy bemegy értük, megfogja őket és beleteszi a kalitkába. Karesz mamája sem volt otthon, így nyugodtan válogathattam a szárnyasok között.

csereberéről, és mind engem, mind Kareszt megeskettek arra, szintén hallgatunk, mint a sír a történetről.

Másnap olyan mennyei illatokra ébredtem, mint már régen. A lábasban

főtt a tyúk, szabályosan rugdosta a lábával a fedőt. Az ebédnél két pofára faltam a töltött combot és olvadoztam a gyönyörtől. Apámat le-tudtuk azzal, hogy nagyanyámtól kap-tuk a tyúkot.

Anyám ezután vérszemet kaphatott. Nem szólt ugyan egy szót sem nekem, de az elkövetkező hetekben kétszer is volt rántott csirke, egyszer pedig sült kacska a hétfvégén. Kiskaresz is említette, hogy az anyja valahonnan szerzett még galambot...

Egyedül apám volt ideges akkoriban, gyanította, hogy egy nagyon ra-vasz macska jár a galambok közé, nyom nélkül, a zárt ajtók-ablakok ellenére. Arra jutott, őrséget áll a galambház előtt. Hirtelen abbamaradt a fiókvész, mi pedig ismét csak ga-lambot ettünk hétfvégenként.

EZ A HARC LESZ A VÉGSŐ!

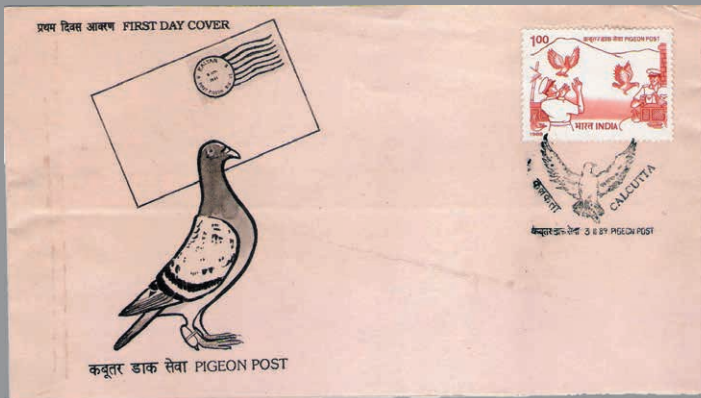
Az iskoláséveimet át- meg átszövő kötelező internacionalizmus első stációja volt a kisdobos és út-törőavatás, ez a lagymatag késő-tavaszi ünnepség, ahol először élhettem át sok száz velem egykorú kispajtással együtt a *szocialista együvé tartozás* mámoros érzését. A tanítónénink, Borika néni már hetek-ke korábban transzban gyakoroltatta az ünnepség részleteit. Ki melyik versszakot mondja a kötelező szovjet versből, hogyan vonuljunk szépen, libasorban a kisdobos nyakkendőnk felkötő katonák elé, hogyan álljunk vigyázban a szovjet és magyar him-nuszok alatt...

Anyám, mint elsős anyuka, szülői értekezleten felvetette: az ünnep-

fel is ajánlotta apám és galamb-jai közreműködését. Gondolta, ezzel szerez egy-két piros pontot számomra az iskolában. Otthon elhallgatta, hogy az egész az ő ötlete volt, így találta a dolgot, mint ha az isko-lából érkezett volna a felkérés. Apám büszkén húzta ki magát, örült, hogy galambjai ilyen széles nyil-vánosság előtt szerepelhetnek.

Elérkezett végre az avatás. Közösen esküt tettünk, majd sorban kivonul-tunk a katonák elé, akik felkötöt-ték ránk a kék nyakkendőt. Büszkén feszítettünk és vonultunk vissza helyünkre. Most már mi is igazi kis-dobosok vagyunk!

Amint végeztek a katonák a nyak-kendőkkkel, Ibolya néni megkérte a vendégeket, hogy álljanak fel és énekeljék velünk együtt az Internacionálét. Közben jelentőség-teljesen apámra nézett és biccen-tett a fejével. Apám erre a parván mögé osont és kiszedte a kiválasz-tott hófehér galambot a kosárból. Majd előrement, s miközben felcsend-ült a zene, átadta Ibolya néninek a megrémült jószágot. Ekkor már ismét dübörögtek a hangszórók, több száz torokból csendült fel a „Föl, föl, ti rabjai a földnek...” Szerencsétlen galambnak ez adta meg a kegyelem-dőfést. Ibolya néni kezében záróíz-mait hirtelen elengedte és bél-tartalmát az igazgatónő hófehér, vasalt, keményített blúzára ürít-tette. Szegény először csak azt érez-te, hogy valami sűrű és meleg csú-szik végig a mellkasán, az oka nem vált világossá előtte. Mivel a ga-lambot a feje előtt tartotta, rajta kívül az udvaron mindenki tisztán és világosan látta, hogy mi történt. Pár másodpercnyi döbbsé csend után a gyerekekből elemi erővel tört ki

ségen galambokat kellene szabadon engedni. A fehér galambok mint a béke és a romlatlan ifjúság szim-bólumai biztosan nagyban emelnék az ünnepség fényét és nagy hatással lennének vendégeinkre is. Egyből

a kacagás, miközben Ibolya néni próbálta felrepíteni a galambot. Miután végre elszállt szerencsétlen pára, tudatosult csak benne, hogy mi folydogál rajta... Ekkor már nehéz lett volna nem észrevennie a nyakától a köldökéig húzódó zöldes-barna csíkot. Az „Ez a harc lesz a végső” résznél jártunk a dalban. Jobban mondva már csak a lemezjátszóból szólt az ének: mi, gyermekek a hasunkat fogva hahotáztunk.

De a többi galamb elengedése még hátra volt. A két galambász a paraván mögött nem látta az eseményeket, az előzetes megbeszélésnek megfelelően, miután látták felrepülni a *vezérgalambot*, kinyitották a ketrecek ajtaját és kiengedték a többi madarat. Csakhogy azok is kábultak voltak a fülük mellett ordító zenétől, hiába volt nyitva az ajtó, ügyet sem vetettek rá. A két segéd elkezdte őket kihessegetni, mire nagy nehezen egyesével kiröppentek. Ahelyett azonban, hogy szépen, csapatostól felszálltak és körözni kezdték volna a fejünk felett, ahogy azt vártuk, néhány méter megtétele után kábultan tértek vissza a paraván tetejére. Apám kétségbeesve próbálta őket repülésre bírni, de csak annyit ért el, hogy fel-felrebbentek és a díszvendégek feje körül kezdtek szálldosni, kétségbeesetten. Azok meg riadalmukban örült csapkodásba kezdtek, próbálván távol tartani maguktól a szárnyasokat. Végül nagy nehezen útnak indultak a galambok, egyesével. A lemezjátszó tije időközben megakadt és már sokadszor ismételte, hogy „és nemzetközivé-hé-hé-hé-hé lesz holnapra a világ... napra a világ... napra a világ” - de ez senkit sem zavart.

Az ünnepség meghívottjai galambpiszoktól peccétes zakóikat dörzsölvén sietősen távoztak, meg sem várva a tiszteletükre sült tepertős pogácsát és a nekik szánt hidegtálat. Ibolya néni magába roskadva zokogott a bejárati ajtó mellett, míg Borika nénit szűnni nem akaró csuklás fogta el. Apám tiszta jószándéktól vezérelve kétszer hátbacsapta, hátha attól elmúlik. Mi tagadás, ezzel nem szerzett újabb jó pontokat sem magának, sem nekem.

JÓ MUNKÁHOZ IDŐ KELL

A galambász-órák nem a naptári időt mutatták, hanem indítás után 0 óra 0 percről indultak és az indítástól eltelt időt mérték.

Emiatt kiemelten fontos volt, hogy ugyanakkor kerüljön sor az indításra valamennyi óra esetében. Az akkori Versenyszabály előírása szerint:

5 § (2) A versenyórak a szövetségi kerület által meghatározott napon és időpontban egyszerre indítandók a Magyar Rádió valamelyik adójának pontos időjelzése alapján. Amennyiben az előre megszabott időpontban a Magyar Rádió valamilyen oknál fogva nem ad pontos időjelzést, úgy egy pontosan járó óra szerint kell indító vagy zárórögzítést eszközölni.

Több napos versenyek esetén előírás volt az ellenőrző rögzítés is.

5 § (3) Ha a verseny nem záródik a galambok feleresztésének napján, sőt, több napig is eltart, akár van

a versenyórakban eredmény rögzítve, akár nincs, az illetékes versenybizottság rendelkezésétől függően az általa megállapított időben akár a rádió pontos jelzése, akár pontos óra alapján minden nap ellenőrző rögzítést kell eszközölni, egységesen az erre kijelölt helyen. Ezt az eljárást folytatni kell a verseny befejezésének napjáig.

Egy-egy hosszabb verseny esetében a heti program a következő volt:

- szerdán zajlott a versenyórák összegyűjtése hitelesítés céljából; utána este kocsmázás

- csütörtökön a galambok összegyűjtése és felgyűrűzése, majd következett az óraindítás procedúrája; utána este kocsmázás

- pénteken reggel indult a teherautó a galambokkal, este volt az óraelőrzés; utána este kocsmázás

- szombaton kezdődött a verseny. Általában reggel engedték fel a ga-

lambokat - ekkor nem volt kocsmázás, mivel ki-ki saját udvarán várta a madarakat, ezért hát otthon ittak, egyedül, viszont este kötelező közös óraelőrzés volt, hol máshol, mint a kocsmában

- előfordult, főleg rossz időjárás esetén, hogy a verseny vasárnap estig, de akár hétfőig is elhúzódott.

A versenyzők a verseny végéig kizárólag a galambvárással voltak elfoglalva, semmi mást nem csináltak (kivéve minden este a kötelező közös óraelőrzést, ld. fentebb).

- hétfőn, illetve a verseny hosszától függően kedden este volt az órabontás és az eredmények összesítése, majd eredményhirdetés; utána este kocsmázás

- szerdán történt meg a versenyórák összegyűjtése hitelesítés céljából; utána este kocsmázás.

És ez így ment áprilistól júliusig.

Mint látható, ez kemény három hónap, a szerencsétlen galambászoknak szinte aludni sem nagyon volt idejük. Végképp nem fért bele, hogy még dolgozni is járjanak. A problémát sokféle módon próbálták áthidalni. Az amatőrök ilyenkorra kunyeráltak ki az éves szabadságukat. Ez minden esetben családi botrányokhoz vezetett, hiszen nyárra már nem maradt mit kivenni, a gyerekekkel, feleséggel nem tudtak nyaralni menni. Voltak, akik párban tenyésztettek és versenyeztettek, ketten felváltva oldották meg a folyamatos jelenlétet. Így is szervezési bravúr kellett a műszakokkal való operáláshoz, állandó brigádon belüli csereberékkel tudták csak elintézni, hogy minden szükséges alkalommal megjelenjenek. Volt, aki - apámhoz hasonlóan - a saját gyerekét vet-

te igénybe, szerencsétlen kiskorút szőgezve a galambház elé, hogy szükség esetén tehermentesítse.

A profik másképp dolgoztak. Egy részük egyszerűen ellógott a munkahelyéről - már ahol ezt meg lehetett tenni (és véletlenül se legyenek illúzióink, abban az időben szinte mindenhol meg lehetett tenni) - a kötelező megjelenések és a versenyek idejére. Ha valaki történetesen lebukott, legfeljebb a főnöknek vitt a következő szaporulatból hat-nyolc galambfiókat azzal, hogy csináljon otthon az asszony belőle húslevest, elvégre köztudomásúlag a galambból olyan finom levest lehet készíteni, amitől még a halottak is életre kelnek.

A vérprofik ettől is tovább mentek. Versenyszezonban nálunk két ember keresett nagyon jól: a kocsmáros és a körzeti orvos. Tavasszal gombamód szaporodtak a beteg galambászok, szinte nem volt olyan tenyésztő, akinek valamilyen krónikus nyavalyája ne jött volna elő ebben az időszakban. A fene se érti, de mind csupa nehezen ellenőrizhető bajtól szenvedett.

Szerencsére a körzeti orvosi rendelőben, hogy, hogy nem, a rendelési idő egyetlen egyszer sem ütközött az egyesületi elfoglaltságokkal, csakis így fordulhatott elő, hogy délelőtt láthatóan halálos betegen a rendelőben ücsörgő galambászok délutánonként teljes létszámban tudtak megjelenni a különféle egyesületi elfoglaltságokon.

A MAGDEBURGI VERSENY ÉS A SZIÚK ESETE

Eljött az apám által várva várt, a szezon csúcspontját jelentő magdeburgi verseny. Júliusi forróság, 791 920 m-es távolság, 631 csapat, 1864 galambbal, várható 48 órás repülési idővel... és a tüdőgyulladással ágyban fekvő apámmal.

Ez azt jelentette, hogy este nekem kellett elvinnem a galambász-órát ellenőrzésre. Minden órát még előző nap hivatalosan elindítottak, és naponta ellenőrizni kellett, pontosan járnak-e, nem történt velük visszaélés. Az ellenőrzés helye az Agancsos volt, itt gyűltek össze hat óra előtt a szakik. Engem Feró, a szomszéd fiú is elkísért, felváltva cipeltük a nehéz órát a kocsmáig.

A versenyzők már javában sörözgettek, a várható esélyeket taglalták. Leültünk az egyik szélső asztalhoz és szívószállal meggyes Siót szűr-csöltünk. Hat óra előtt pár perccel mindenki letette az óráját maga elé az asztalra. Előszedték az órához tartozó kulcsot és bekapcsoltak egy rádiót. Mindenki elcsendesedett, a pontos idő jelzését várta. *Pikk-pikk-pikk-pikk-pikk!* - az ötödik *pikkre* mindenki elfordította a kulcsot az órában, ezzel megtörtént az ellenőrzés. Az óra szerkezete fordult egyet és rögzítette a benne található papírszalagra a pontos időt. Izgultam kicsit, hogy sikerül-e rendesen elfordítani a kulcsot, szerencsére semmi baj nem történt.

Másnap, pénteken reggel hat órakor engedték fel a galombokat Magdeburg határában. Elkezdődött a verseny! Ebből, persze, otthon semmit sem ér-

zékeltünk, hiszen legalább két napot kellett várni, hogy a leggyorsabbak megtegyék a távot.

Lehet, hogy mégiscsak beérik apám hosszú és fáradságos munkája, amit abba fektetett, hogy belőlem is galambászt neveljen? A verseny okozta izgalma úgy, hogy én készültem átvenni a szerepét, rám is átragadt, lassan ott tartottam, hogy elkezdtem drukkolni a galambjainak.

Este Feróval elmentünk az órael-lenőrzésre, másnap reggel pedig ébresztettek. Felkaptam a ruháimat, gyorsan hátrasiettem a kertbe, hogy nem érkezett-e már az éjszaka folyamán galamb. A gondot az jelentette számomra, hogy - mivel reggel a bejárókat ki kellett nyitni - folyamatosan figyelnem kellett, nem repül-e be madár a házba, mert ha netán nem venném észre, a gyűrűt sem tudom a lábáról lehúzni, ami olyan, mintha haza sem jött volna.

Meg kellett szerveznem, hogy valaki mindig szemmel tartsa a galambházat. Láttam, hogy Feróval ketten kevesek leszünk a feladatra, valamit ki kellett találnom.

Feróval még pénteken körbejártuk a Gepárd őrstagjait (az osztályfiúit), és felhívtuk figyelmüket a kisdobosok 6 pontjából a harmadikra: *A kisdobos szorgalmasan tanul és dolgozik, segíti társait.* Vasárnap reggel nyolc órára rendkívüli őrsi gyűlést hirdettünk az udvarunkra. Nyolc óra tízkor el is kezdtük. Jancsi, az őrsvezető elővette az őrsi naplót, elüvöltöttük az őrscsapatkiáltását, majd kitértük egy földbe szúrt bot végére a zászlónkat. Ezután ismertetem a feladatot az őrstagjaival. Kértem, hogy osszuk be magunkat párosával.

Bár a kétórás váltás megérkezett, Feróval úgy döntöttünk, hogy mi is maradunk. Bementem a műanyag indián hadseregémért és bősz csatározásba kezdtünk, az udvar átalakult a műanyag harcok körül: a prélin (az udvar középső, befűvesített része) keresztül folyt a Rio Grande, és a Sziklás-hegység is ott magasodott a kert végében. A frissen felavatott folyóból azonban beszivárgott a talajba a víz, ezért a békepipa elszívása után elkezdtük újra slaggal feltölteni. Véletlenül a sziúk

néhány harcosát besodorta a víz sugar a folyóba. Itt aztán komoly kérdés vetődött fel: megfulladtak-e, kiesve a játékból, vagy a jól úszó sziúk csak áthelyezték a megfigyelőállásaikat. A vita hevében Tomi lespiricelte Jancsit, aki erre nekiugrott, és pillanatokon belül verekedés robbant ki a frissen felásott, csuromvizes és sáros udvaron.

Nem tudom, hogy meddig vertük volna egymást, ha nem hasít át az éteren apám bömbölése az ablakból: Takarodás kifelé! Jó fülünk volt ahhoz, hogy tudjuk: mikor kell egy felnőtt kiabálását komolyan venni. Nem telt el tíz másodperc, és rajtam kívül senki sem maradt az udvaron.

Apám majdnem kiesett az ablakon, úgy mutogatott kifelé. Azt hittem, minket szid, idő kellett, hogy rájőjjenk: a galambház felé mutogat. Odanéztem, a villanydróton egy galamb ül. Megjött az első!

Nagy nehezen elkaptam, lehúztam a lábáról valahogy a gumigyűrűt, beszaladtam vele a házba és odaadtam izgatottan remegő jóapámnak, aki boldog mosollyal tette bele

az órába. Ezután körülnézett és a kulcsot kezdte keresni, amivel a *stoppolást* el kell végezni. A szerkezet ugyanis úgy működött, hogy a kialakított lyukban elhelyezett gumigyűrűt hüvelyestől akkor forgatta el és úgy rögzítette a pontos időt, ha egy beleváló kulccsal fordítottunk 180 fokot rajta. Mindenfelé kerestük a házban, az udvaron, hiába. Beugrott, hogy az Agancsosból hazafelé Ferónak odaadtam, mert lyukas volt a zsebe a nadrágnak. Át kellett hát szaladnom érte, hogy végre apám rögzíthesse az óraállást. Futottam, ahogy bírtam, azt hittem, boldog lesz, ehelyett két pofont kaptam jutalmul.

Háromnegyed hatkor - szabály az szabály - menni kellett az Agancsosba óraellenőrzésre. Hiába pont ekkor érkeztek a galambok, a hatórai találkozást mindenképpen meg kellett ejteni. Apám azt találta ki, ne gyalogosan vigyem az órát, hanem hívjuk el az unokatestvéremet, Tibit, majd elfuvaroz motorral. Pontosabban nagyapánk 1971-es *Верховина* 50-es segédmotor-kerékpárjával (magyarul: Verhovina).

Csakhogy történt egy kis gikszer: a nagy sietségben Tibi fékezés nélkül próbált bevenni egy kanyart, majdnem nekiütköztünk az arra cirkáló rendőrautónak. Próbáltunk meglépni előlük a patakparton és a kishídon, utolérték. Na, ti jómadarak! - estek nekünk. Mit képzeltek, hol vagytok, versenypályán? Hányan ültök azon a motoron? Hol a jogsid? Ki az apád? Merre laksz? - estek nekünk. Tibi lehajtott fejjel motyogott valamit, én meg sem próbáltam válaszolni. Csak az járt a fejemben, nekem rohanom kellene haza az órával, mert apám megöl. De hát erről szó sem lehetett. A rendőrök kiszedték az adatainkat Tibiből, felszólítottak, hogy toljuk haza Tibiékhez a motort. Előtte azonban - teljes porig alázá-sunk gyanánt - kiszedették velünk a kerekekből a szelepet, ráfon kellett a motort tolni. Én meg cipeltem az órát. A rendőrök villogó lámpával gurultak utánunk. A környéken mindenki a kapuban állt és szörnyülködött rajtunk...

Hét óra volt, mire hazaértem. Otthon szurrealisztikus kép fogadott. Apám a kertben ült kék-fehér csikos pizzamájában, haja összeborzolva, szeméből csorogtak a könnyek, kezében tartott két versenyyűrűt. Rám nézett esdeklően, nem szólt egy szót sem.

Másnap este volt az eredményhirdetés, én már nem mentem el. Másfél percen múlt, hogy nem apám galambja nyerte a versenyt. Nem az egyesületit, az országosat! Övé lett volna a győzelem és az ezzel járó dicsőség is, amiben soha az életben nem volt korábban része. Meg azután sem. Otthon a vacsoránál közölte velem, hogy soha többé nem akar meglátni a galambház közelében.

„A Búza téren egy-két kósza éjszakai baglyon kívül más nem nagyon lődörgött, a Vörösmarty lakótelepen is csak a sarki kocsmákból szűrődött ki némi zaj. Ugyanígy a csabai Cementgyár környékén is. Amikor gyalog tettem meg az út végét, általában már senkivel sem találkoztam. Nemhogy gyalogosok, de már autók sem jártak, üres volt a 3-as főút, csak néha ment el egy-egy rendőrautó mellett.

Ekkor, ezeknek az éjszakai céltalan sétáknak a során lett Winnettou egészen, véglegesen és visszavonhatatlanul Miskolci. Ekkor és itt vált eggyé a várossal, melyet azóta sokszor meggyűlölt, de amitől elszakadni azóta sem tud és most már nem is akar...”

Észak-Keleti Átjáró
Egyesület 2016

0 forint

nka
Nemzeti
Kulturális Alap